

Μακεδονικά

Τόμ. 26 (1987)

Αφιερύεται εις την μνήμην Χρίστου Ευαγγ. Λαμπρινού, Αθανασίου Ιω. Κωνσταντινίδου

Ανέκδοτον βυζαντινόν ιστορήμα

Ιωάννης Αθ. Παλαμής

doi: [10.12681/makedonika.1088](https://doi.org/10.12681/makedonika.1088)

Copyright © 2015, Ιωάννης Αθ. Παλαμής

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Παλαμής Ι. Α. (1987). Ανέκδοτον βυζαντινόν ιστορήμα. *Μακεδονικά*, 26, 369–373.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.1088>

εἰς τὴν πείσμονα καὶ εὐγενῆ προσπάθειαν ἀνθρώπων φιλομούσων καὶ φιλοπατρίδων με ἐμπνευστήν καὶ μοχλὸν ἓνα ἐπαρχιώτην Μακεδόνα διδάσκαλον.

KONSTANTINOS AN. BABOYSKOS

ANEKDOTON BYZANTINON ISTORHMA

Τρία χιλιόμετρα βορείως τοῦ σημερινοῦ χωρίου Ν. Ὀλυνθος ὑπῆρχε κτήμα (τσιφλικιον), ὄπερ μέχρι τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν πληθυσμῶν ἀνήκεν εἰς τὸν Τοῦρκον Ἀλῆ-Ριζά-Γκένζι-Μεχμέτ καὶ ἐλέγετο «Μαριανά».

Αἱ ἐγκαταστάσεις αὐτοῦ τοῦ τσιφλικίου ἦσαν περὶ τὰ 200 μέτρα δυτικῶς τοῦ σωζομένου πύργου, κειμένη ἐπὶ ὠσειδοῦς λόφου μὲ περίσσιον θέαν.

Ἐντὸς τῆς οὐλῆς τῶν κτισμάτων τοῦ τσιφλικίου ἐσώζετο εἰς ἀρίστην κατάστασιν κτίσμα εἰδους βραχεῶς κωδωνοστασίου ἐμβαδοῦ 4 × 4, εἰς τὸ ὑπέρθυρον τοῦ ὁποίου καὶ εἰς ὕψος 1 μέτρου ἦτο ἐντοιχισμένος διὰ πλίνθων σταυρός, ἐκατέρωθεν τοῦ ὁποίου διὰ πλίνθων ἐπίσης ἦσαν ἀναγεγραμμένα τὰ ἀρχικά Ι.Μ.Δ., δηλαδή Ἱερά Μονὴ Δοχειαρίου. Τοιαύτη ἐπιγραφή ὑπῆρχε καὶ εἰς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν του.

Δυστυχῶς ὁ σημερινὸς ἰδιοκτήτης κατεκρήμνισε τὰ κτίρια ἰσοπεδῶσας ταῦτα.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν πληθυσμῶν ὁ ἀνωτέρω τσιφλικιοχὸς ἴσως διὰ νὰ ἀπολαύσῃ περισσοτέρας γαίας εἰς τὴν νέαν πατρίδα ἢ διὰ νὰ ἐκδικηθῇ τοὺς ὁμῶρους Πολυγυρινούς μεθ' ὧν εἶχε συνεχεῖς προστριβὰς ἐδήλωσεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἐποικισμοῦ καὶ κτήματα μὴ ἀνήκοντα εἰς αὐτὸν, καὶ δὴ Πολυγυρινά.

Ὁ θανὸν φθὴ πατήρ μου Ἀθανάσιος Παλαμῆδης, γνωρίζων τὴν ἀναφερθεῖσαν ἐπιγραφὴν τοῦ κτίσματος καὶ ὑποπευόμενος ὅτι τὸ κτῆμα τοῦτο ἀνῆκε ποτε εἰς τὴν Μονὴν Δοχειαρίου, ἔγραψε εἰς αὐτὴν καὶ ἐξήτησε πληροφορίας.

Ἡ Μονὴ ἀπέστειλεν ἀκριβῆς ἀντίγραφον τοῦ πωλητηρίου συμβολαίου τοῦ κτήματος τούτου, ὄπερ ἀνήκεν εἰς τὴν Μεγάλην Δομestικίσσαν Ἄνναν Καντακουζηνὴν τὴν Παλαιολογίαν, τὸ ὅποιον ἐπώλησεν εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Δοχειαρίου κατὰ τὸ ἔτος ΤΩ-ΠΑΙΑ Ἰνδικτικῶος μηνὸς Αὐγούστου, ἦτοι τὸν Αὐγούστον τοῦ ἔτους 1373, τὸ ἥμισυ μὲν ἀντὶ 600 βενετικῶν δουκάτων ὑπερπύρων, τὸ δὲ ἕτερον ἥμισυ ἐδώρησεν εἰς τὴν Μονὴν «χάριν τῶν ψυχῶν τῶν ἁγίων αὐθεντῶν καὶ γονέων τῆς» καὶ τῆς οἰκογενείας τῆς.

Τὸ κτῆμα τοῦτο πρὸ τοῦ 1373 κατέλαβον ἐπιδρομεῖς Σέρβοι, οἵτινες τὸ κατέστησαν ἐρημὸν τὸν παρακαθήμενὸν κατοίκων (κολλήγων) κα ἐν ὀλίγοις τὸ ἠφάνισαν.

Εἰς τὴν ἀγοραπωλησίαν συνέπραξαν ὁ σύζυγός τῆς Μέγας Δομestικῆς, τὰ τέκνα τῶν καὶ ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Δωρόθεος.

Τὸ περιεργὸν εἶναι ὅτι διεσώθησαν τὰ τοπωνύμια μέχρι τῶν ἡμερῶν μας, ὅπως ἡ Καλαμαριά καὶ τὰ Μαριανά.

Καλαμαριά ἢ Καλλιμαριά λέγεται καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ὅλη ἡ περιοχὴ δυτικῶς τοῦ Ὀλυνθίου ποταμοῦ καὶ νοτιῶς τῆς ὀροσειρᾶς τοῦ Βάβδου καὶ κατέληγεν εἰς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τοῦ τείχους τῆς Θεσσαλονίκης, δι' ὃ κα ἡ ἀνατολικὴ πύλη ἐλέγετο πύλη τῆς Καλαμαριάς, ὃ δὲ μητροπολίτης Κασσανδρείας, «Ἐπίτιμος καὶ Ἐξαρχος Κόλπου Θερμαϊκοῦ», εἶχε τὰ ὄρια τῆς δικαιοδοσίας του μέχρι τοῦ ἀνατολικοῦ τείχους τῆς Θεσσαλονίκης ὑποχωρήσας κατόπιν διαφόρων συμβιβασμῶν κατὰ καιροὺς μετὰ τοῦ μητροπολίτου Θεσσαλονίκης μέχρι τοῦ χωρίου Ν. Ραιδεστοῦ.

Εἰς τὸ βυζαντινὸν τοῦτο συμβόλιον ἀναφέρονται καὶ ὑδρομυλῶνες.

Τοιοῦτοι ὑδρομύλοι διεσώθησαν ἐν ἐνεργεῖα τρεῖς, ἦτοι «Τουκμάνη μύλος», «Τσαοῦση μύλος» καὶ ὁ μύλος τῶν Μαριανῶν.

Ἄλλοι δύο διεσώθησαν ὅπου σήμερον τὸ κτήμα (Ἐλαιῶν) τοῦ Γ. Κούτλου δυτικῶς τοῦ Ὀλυνθίου ποταμοῦ καὶ εἰς μετὰ τῶν τελευταίων καὶ τούτων Μαριανῶν, ὅστις παρεσύρθη καὶ κατεστράφη ὑπὸ τοῦ πλημμυρισαντος ποταμοῦ.

Ἄπαντες ἦσαν διπλῆς παροχῆς (διπλᾶ μάτια) σχήματος ῥοειδοῦς.

Ὅταν πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐπισκέφθην τὰς τοποθεσίας αὐτὰς εὗρον πρὸς βορρᾶν τῶν δύο προαναφερθέντων μύλων εἰς τὴν πλαγίαν τοῦ πετρώδους λοφίσκου κατάλοιπα τοῦ ὕδραγωγοῦ, ὅστις μετέφερε τὸ ὕδωρ εἰς τοὺς ὑπολοίπους μύλους.

Τὸν πύργον πρὶν κατακρημνισθῆ ἰοξῶς κατὰ τὸ ἥμισυ ἐκ τῶν ἐπισυμβάντων σεισμῶν τῆς Χαλκιδικῆς τὸ ἔτος 1932 ἐπισκέφθην καὶ ἀνήλθον μέχρι τῆς κορυφῆς.

Τότε ἐσώζετο καὶ ἡ δρύϊνος θύρα καθὼς καὶ ὁ σύρτης, ὅστις ἦτο καὶ αὐτὸς δρύϊνος καὶ ἦτο ἐντοιχισμένος πλαγίως.

Εἰς πολλὰ σημεῖα τοῦ τοίχου τοῦ πύργου διεκρίνοντο τεμάχια μαρμάρια πιθανῶς ἐξ ἀρχαίων κτισμάτων, ἅτινα οἱ ζηλωταὶ τῶν πρώτων χριστιανικῶν χρόνων κατέστρεψον ἢ ἐχρησιμοποίησαν ὡς οἰκοδομικὸν ὕλικόν ἢ διὰ τὴν ἀσβεστοποιίαν, ὅπως ἄλλως τε ἀναφέρεται εἰς ἀνατυπωθὲν βυζαντινὸν χειρόγραφον διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Μονῆς «Κολοβοῦ», ἣτις ἦτο πλησίον τοῦ λαίμου τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ τῆς ὁποίας σώζονται εἰρεῖα. Κατ' αὐτὸ ὁ ἠγούμενος αὐτῆς τῆς Μονῆς ὑπὸ τοιοῦτου θρησκευτικοῦ ζήλου κατεῖχετο, ὥστε κατέστρεψε τὰ σωζόμενα τότε ἀγάλματα ἢ κτίσματα τῶν Ἑθνικῶν εἰς τὰ Στάγειρα καὶ τὴν Ἄκανθον.

Ἡ ἐπ' ἐσχάτους γενομένη ἀνασκαφὴ ἀνατολικῶς καὶ κάτωθι τοῦ πύργου, ὅπου ἐσώζετο τμῆμα τοῦ ἱεροῦ βήματος βυζαντινῆς ἐκκλησίας, τῇ ἐποπτείᾳ τοῦ κ. Ἰωακείμ Παπαγγέλου ἀπεκάλυψε τὰ δύο κλίτη ἐκατέρωθεν τοῦ κεντρικοῦ κλίτους πρὶν περιέλθῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς Μονῆς Δοχειαρίου καὶ ἦτις κατὰ πᾶσαν πιθανότητα κατεστράφη ὑπὸ τῶν ἐπιδρομῶν Σέρβων. Ὅταν περιήλθεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς Μονῆς, αὐτὴ ἀνήγειρεν, εἰς τὸ μεσαῖον τμῆμα τοῦ ναοῦ, νέον ναὸν χωματολιθόκτιστον, τὸν ὅποιον ἐν συνεχείᾳ κατέστρεψεν ὁ Τούρκος ἀρπαξὲς τοῦ κτήματος. Ἐπ' ἐσχάτους οἱ κάτοικοι τῆς Ν. Ὀλύνθου ἐκτίσαν ἐν ἐσοχῇ πρὸς τὸ σωζόμενον τμῆμα τοῦ ἱεροῦ ναοῦ μικρὸν ἐξοκκλήσιον. Ἐπίσης 10-15 μέτρα δυτικῶς τοῦ ναοῦ ἐσώζετο φρεῦρ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα βυζαντινῆς ἐποχῆς, ὅπερ οἱ κάτοικοι μετὰ τὸ 1926 κατέστρεψαν γερμίσαντες τοῦτο μὲ λίθους ἢ χῶμα.

Ἡ ἄποψις ἢ ἐκτεθεισα εἰς ἐμὲ ὑπὸ τοῦ ἐπιστατήσαντος τῆς ἀνασκαφῆς ὅτι ὑπῆρχε καὶ ἀρχαιότερος ναὸς ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι εὗρέθησαν τεμάχια στύλων ὅμοια μὲ ἐντοιχισμένα εἰς τὸν πύργον καὶ ὅτι εἰς αὐτὸν ὑπάρχουν ἐντοιχισμένα τὰ ἀρχικὰ τῆς Μονῆς κατὰ τὴν γνώμη μου δὲν εὐσταθεῖ, διότι οἱ διοικοῦντες τὴν Μονὴν ὅταν περιήλθεν εἰς τὴν κατοχὴν τῶν ἠδύναντο κάλλιστα καταστρέφοντες μικρὸν μέρος τοῦ τοίχου καὶ ἐντοιχίσουν τὰ ἀρχικὰ τῆς Μονῆς.

Τὴν ἀγοραπωλησίαν ταύτην ἐπεκύρωσεν ἀργότερον ὁ βασιλεὺς Μανουὴλ ὁ Β' τὸ 1415 διὰ σχετικοῦ χρυσοβούλλου.

Ἐπίσης ἕτερον χρυσοβούλλον τοῦ αὐτοῦ περιεχομένου μὲ ἐφθαρμένην τὴν ὑπογραφήν ὡς καὶ πατριαρχικὸν σιγίλλιον τοῦ ἔτους 1375.

Κατωτέρω παραθετῶ ἀντίγραφον τοῦ πωλητηρίου τούτου συμβολαίου διὰ νὰ μελετήσουν οἱ ἀσχολούμενοι μὲ βυζαντινὰς σπουδὰς ὡς καὶ οἱ νομικοὶ διὰ νὰ ἀναμνησθῶν τὸ Βυζαντινορωμαϊκὸν δίκαιον εἰς τὰ θέματα τῆς μεταβίβασως κυριότητος κ.λ.

.....πρᾶσιν στέργων καὶ συναιῶν αὐτῇ κατὰ πάντα προέταξα ἐνταῦθα ὁ δοῦλος τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν ἀσθέντου..... Ὁ Μέγας Δομestικός.

Ἡ Μεγάλῃ Δομestικήσῃ Ἄννα Καντακουζηνῇ ἢ Παλαιολογίνα.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος Ἄννα Καντακου-

ζήνη Παλαιολογίνα ἡ Μεγάλη Δομεστίσις ἡ ἄνωθεν ὡς ὁράται οἰκειοχείρως προτάξασα γράμματα καὶ κάτω ὁμοίως ὑποτάξει ὀφείλουσα, τὸ παρὸν τῆς καθαρᾶς καὶ ἀπλῆς καὶ ἀρραδιουργήτου πράξεως τοῦ δηλωθησομένου κτήματος, ἐνυπόγραφον ἔγγραφον τίθεμαι καὶ ποιῶ ἐκονάσια βουλή καὶ αὐτοπροαιρέτω γνώμῃ μετὰ καθολικοῦ Δευγενσιῶνος πάσης τε ἄλλης..... καὶ ἐπερωτήσεως πρὸς ὑμᾶς τοὺς ἐν τῇ Σεβασμίᾳ Βασιλικῇ καὶ ἀγιορειτικῇ Μονῇ τῇ εἰς ὄνομα τιμωμένη τῶν Πατριάρχων, καὶ ἐπικεκλημένη τοῦ Δοχειαρίου, ἐνασκουμένους τιμιωτάτους καὶ ἁγίους Πατέρας, καὶ δι' ὑμῶν πρὸς ἅπαν τὸ τῆς τοιαύτης Μονῆς πρόσωπόν τε καὶ μέρος ὡς δηλωθήσεται ἤδη.

Τὸ περὶ τὴν Καλλιμαριαν διακείμενον κτῆμα τὸ ὀνομαζόμενον Μαριανὰ ἦν μὲν ἄνωθεν καὶ ἐκ προγόνων διαφέρον ἐμέ, καὶ εἰς προῖκα δοθὲν καὶ ἀποκληρωθὲν, ὥσπερ δὴ τοῖς ἄλλοις μου ἀδελφοῖς ἄλλα ἐκ τῶν γονικῶν ἡμῶν κτημάτων ἀπεκληρώθησαν. πολλοῖς δὲ καὶ διαφόροις κομῶν...κατεχέτο παρ' ἡμῶν καὶ πρὶν εἰρήνην ἔγε τὰ πράγματα, καὶ ἡ τῶν Ρωμαίων ἀρχὴ διετηρεῖτο ἀπὸ θεοῦ ἀνεπειρέαστό τε ἀσπασίαςτος.

Ἄφ' οὗ δὲ παραχώρησι θεοῦ, ἡ μὲν ἀρχὴ τῶν Ρωμαίων εἰ γόνου...πολλοὶς χρόνος οὐκ ἴσχυεν ἀναεῦσαι, γέγονε δὲ τὰ πάντα σχεδὸν ὑπὸ τὴν ἀρχὴν καὶ ἐξουσίαν καὶ δυναστείαν τῶν Σέρβων, ὑποκύπτει μὲν καὶ τὸ τοιοῦτον κτῆμα τῇ δυναστείᾳ καὶ ταῖς ἀδόκτοις χερσίν... ἀφανισμὸς γίνεται. Ἐπανέρχεται δὲ μόλις τῶν ἄλλων καὶ τοῦτο ὑπὸ τὴν τῶν Ρωμαίων ἀρχὴν, καὶ ἀποκαθίσταται πρὸς ἡμᾶς ἡ τοῦτο δεσποτεία καὶ κυριότης, γυμνὴ τε καὶ ἐρημος τῶν ἐν αὐτῇ παρακαθημένων ἀνθρώπων καὶ τῶν ἄλλων ἐσόδων ὅσπερ εἶχεν ἐκινωγίην, καὶ ἡς εἶχεν πρότερον κυριότητος καὶ δικαίας...ὄφρα...ἐκ τούτου μὴ δ...τὸ ἀρχαῖον ἀποκαταστήσαι, ἐζητοῦμεν ὅπως ἂν ἀποκαταστήσωμεν αὐτὸ εἰς τὸ Μοναστήριον, δυνάμενον σὺν Θεῷ βοηθησάμεν αὐτῷ καὶ ἔχει τοῦτο τοῦ λοιποῦ κατὰ δεσποτείαν ἀνθ' ἡμῶν αὐτῶν, καὶ λαβεῖν μὲν καὶ ἀπὸ τοῦ κτήματος ὅσον ἂν τάξωμεν καὶ συμβιβασθῶμεν, ἀφείναι δὲ καὶ τὸ πλεόν ὅσονπερ ἐστὶν ἄξιον μνημοσύνης χάριν τῶν ψυχῶν τῶν ἁγίων μου ἀθροῦν καὶ γονέων μου. Ἐπεὶ δὲ ὁ ἅγιος μου αὐθέντης ὁ Μέγας Δομεστικός διάθεσιν καὶ πληροφορίαν πνευματικὴν ἔχων μεθ' ὑμῶν τῶν Δοχειαριῶν, ἐκονώσατο τὰ περὶ τούτου, καὶ μετὰ πολλοὺς λόγους, τελειοτάην συνεβίβασθη καὶ ἔταξεν, ἵνα χάριν τοῦ τοιοῦτου κτήματος, καὶ πάντων τῶν δικαίων αὐτοῦ, δοθῶσι πρὸς ἡμᾶς μόνᾳ ἑξακόσια ὑπέροπτρα τὸ δὲ πλεόν καταλογοισθῆ, ὡς εἰρηται, τῶν ψυχῶν τῶν ἁγίων μου ἀθροῦν καὶ γονέων μου καὶ ἡμῶν αὐτῶν. Ἰδὸν περὶ τούτων ἀπάντων ἀναμαθοῦσα, στέρεξασά τε καὶ καταδεξαμένη τὴν τοιαύτην σύμβασιν, καὶ κατάστασιν, ὡς καὶ κατ' ἀμφοτέρα λυσιτελοῦσαν, τῷ τε βίῳ δηλαδὴ καὶ ταῖς ἡμετέραις ψυχαῖς, διὰ τοῦτο ἐκουσιοθελῶς ἀποταξαμένη πάσῃ νομικῇ βοηθείᾳ πιπράσκω, καὶ σωματικῶς ὑμῖν παραδίδωμι τὸ διαληφθὲν κτῆμα τῶν Μαριανῶν μεθ' ἡς ἔχει πάσης γῆς. Τῶν ἐν αὐτῇ παντοίων δένδρων τῶν ἀγριαμπελών, τῶν σπνισταμένων ὑδρομυλωνῶν τῶν μωλωτοπιῶν τοῦ ἐπὶ τοῦ ὕδατι δικαίου, τῶν παροίκων τε καὶ προσκαθημένων καὶ ὧν ἄνωθεν καὶ ἐξ' ἀρχῆς εἶχε παλαιῶν καὶ νέων προνομίων, δικαιωμάτων τε καὶ ἐτέρων παντοίων σνηθειῶν, τῆς νομῆς τε τῶν ζώων, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν πάντων τῶν προσόντων ἡμῖν δικαίων, μὴδὲ βῆμα ποδὸς ἐμμαντῆ ἢ τινι τῶν τοῦ μέρους μου ἐξ' αὐτοῦ παρποικρατήσασα, ἀλλὰ πάντων τὴν δεσποτείαν καὶ κυριότητα παραδοῦσα πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἔλαβον ἀφ' ὑμῶν τὰ εἰρημένα ἑξακόσια ὑπέροπτρα διὰ Βενετικῶν Λουκάτων ἀπόρων ἰστάτων οὐργίας ἐξακοσίας.

Ἐπεὶ δὲ ἐντὸς τοῦ τοιοῦτου κτήματος ἦν μύλων παροικικός οὐτινος ἡ Δεσποτεία διέφερον ἡμῖν, πρὸ ὀλίγου δὲ ἐλθόντες οἱ Βατοπιδινοὶ, ἠξίωσαν καὶ παρεκάλεσαν τὸν ἅγιόν μου αὐθέντην τὸν Μέγαν Δομεστικόν, καὶ ἐγένετο πρὸς αὐτοὺς γράμμα, βεβαιῶν αὐτοῖς τὴν τοῦ μύλωνος δεσποτείαν λέγων περὶ τούτου ἐγὼ ἡ ἀληθὴς κυρία τοῦ πράγματος. Ὡς εἰ μὲν στέρεξουσιν οἱ Βατοπιδινοὶ τὴν παροῦσαν πράξιν καὶ κατάστασιν ἦν ἀρ-

τίως ἐγὼ ποιούμεαι πρὸς τοὺς Δοχειοαρίτας καὶ διατηρήσουσιν αὐτοὺς ἀνενοχλήτους καὶ ἀδιαειστούς περὶ τε πλησιασμοῦ καὶ ἐτέρου παντός, ὡν ἂν ἔχη, τοῦτο γὰρ ἡμῖν ἢ σπουδὴ καὶ ἅπαν τὸ ζητούμενον, ἵνα ἔχη ἡ Μονὴ τοῦ Δοχειαρίου τὸ διαπιπρασκόμενον πρὸς αὐτὴν παρ' ἡμῶν κτήμα ἐν εἰρηταί τρόπον. Εἰ δὲ πειραθῶσαν ἐπηρεάσαι αὐτοὺς καὶ ἀνακαλεῖσθαι πλησιασμόν, ἢ τι ἕτερον ἐξ' αὐτῶν ἵνα καὶ ἡ πρὸς αὐτοὺς δὴ τοὺς Βατοπεδινοὺς γενομένη πράξις τοῦ μύλωνος ἀκρωθῆθαι καὶ λάβωσι καὶ αὐτοὶ δεσποτεῖν οἱ Δοχειοαρίται τὸ ἡμέτερον ἔχοντες δίκαιον, καὶ δώσωτε πρὸς αὐτοὺς ὅσον ὑπὲρ τοῦ τοιοῦτου μύλωνος κατεβάλοτο, εἰ γὰρ καὶ ὑπέγραφα ἐν τῷ γράμματι, ἀλλὰ ἀπατηθεῖσα καὶ συναρπαγεῖσα τοῦτο ἐποίησα, οὐ διδαχθεῖσα παρὰ τινος, οὐδὲ ἀναμαθοῦσα ὥσπερ νῦν ἐδιδάχθην περὶ τῆς πράξεως ἣν ἔκονοισιθεὼς ἀρτίως ποιούσα μετὰ τῆς προσηκούσης διδοχῆς, ἄνω καὶ κάτω ταύτῃ ἐσημειώσαμεν οἰκιοχειρῶς, συναινούτων μοι ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ πράξει καὶ συνευδοκούτων καὶ συμπραττόντων τῶν τε ἀγίων μου ἀθέντων Δομεστίκων καὶ τῶν γνησίων παιδῶν καὶ καταποθήζων ἡμῶν, τοῦ τε Μεγάλου Πριμμικηρίου Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου καὶ τῆς Κεπτικοκονήτης κυρίας Εὐδοκίας, ὥστε δὲ διὰ πάντων τὸ ἀσφαλὲς εἶναι καὶ βέβαιον...καὶ τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης, ὑπερτίμον καὶ ἐξάρχον πάσης θετταλίης κυρίου Δωροθέου, τὴν τοιαύτην ἐξεθέμην διάπρασιν πρὸς ὑμᾶς καὶ τὴν καθ' ὑμῶν Μονήν, ἣτις ὀφείλει κατέχειν τὸ διαληφθὲν κτήμα μετὰ τῶν ἀνωτέρω κατὰ μέρος διειλημμένων δικαίων καὶ προνομίων αὐτοῦ, κατὰ τελείαν δεσποτεῖν, καὶ ἀναφαίρετον κυριότητα ἔχουσα ἐξουσίαν πωλεῖν αὐτό, δωρεῖσθαι, ἀνταλλάττειν, προκοδοτεῖν, καὶ ἄλλα πάντα ποιεῖν ὅσα τε αὐτῇ ἐπὶ βούληται καὶ ὅσα ἐκ τῶν θείων καὶ φιλεσεβῶν νόμων, φέρεται αὐτῇ ὡς τελεία καὶ ἀναμφιλόκτω αὐτῇ Δεσπότιδι, ἐμοῦ τῆς διαπιπρασκούσης μεταμέλισθαι ἀπ' ἄρτι ὅλως μὴ ἰσχυοῦσης ἐπὶ τῇ παρούσῃ καθαυτῇ καὶ ἀπερίεργω διαπραξίᾳ ἄλλ' ὀφειλουμένη μάλλον στιχεῖν δι' ὅλον πάσῃ τῇ περιλήψει αὐτῆς καὶ τὸν καθολικὸν αὐτῇ ποιεῖν Δεφφενσίωνα καὶ διατηρεῖν αὐτὴν ἀζήμιον καὶ ἀνενοχλήτων ἀπὸ παντός τοῦ ἴσως εἰς ἐκκίνησιν τούτου χωρήσαντος.....αὐτοῦ τῇ Μονῇ ἐνοχλήσαντες καὶ πάσης ἄλλης ἀναφρησομένης ἀγωγῆς καὶ ζητήσεως. "Ὅθεν καὶ ἀποτασσομένη ἐκονοισιθεὼς σὺν τῷ μεταμέλῳ τῇ πλάνῃ, τῇ βίᾳ, τῇ ἀνάγκῃ, τῇ συναρπαγῇ καὶ ἀπάτῃ, τῇ περιγραφῇ, καὶ παραγραφῇ, τῇ ἐγγράφῳ καὶ ἀγράφῳ ὑποσχέσει, τῇ τοῦ νόμου καὶ φάκτου ἀγνοίᾳ, τῇ χλευῇ τῷ δελεασμῷ, τῇ ἰδιωτικῇ καὶ ἀγροικίᾳ, τῇ ραδιουργίᾳ, τῷ ὑπερθεματισμῷ....καὶ ὑπερδιδυλασιασμῷ τοῦ τιμῆματος....τῇ ἀνδροδίᾳ ὑπεξουσιότητι, Βελλειανείῳ δόγματι, καὶ πάσι καὶ παντός δικαιολογίᾳ τε καὶ προφάσει, ἐπερωτῶμαι τῇ διαληφθείσῃ Σεβασμίᾳ Μονῇ καὶ παντὶ τῷ μέρει αὐτῆς, ὡς ἐὰν ἀπὸ τῆς ἀρτι εἶτε ὡς ἐκ μεταμέλου τυχόν, εἶτε καὶ ἀπὸ ἄλλης νομικῆς ἰσχύος καὶ βοηθείας περιεπαθῶ ἀνατρέψαι τὸ παρὸν πρατήριον ἔγγραφον καὶ οὐ μάλλον ποιῶ τῇ εἰρημένῃ Σεβασμίᾳ Μονῇ καὶ παντὶ τῷ μέρει αὐτῆς, καὶ τὸν καθολικὸν Δεφφενσίωνα νομίμως καὶ διατηρῶ... ἀζήμιον... τοῦ ἴσως εἰς ἐκκίνησιν τούτου χωρήσαντος καὶ πάσης ἄλλης ἀναφρησομένης αὐτῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τι ἀγωγῆς καὶ ζητήσεως, οὐ μόνον ἵνα μὴ εἰσακούωμαι ἐφ' οὗς ἐὰν ἴσως ἔχω λέγειν, ἀλλὰ σὺν τῇ διπλασίονι ἀντιστραφῇ τοῦ τιμῆματος τῇ ὅσει τε τῶν ἐπὶ βελτίωσι καὶ συστάσει τοῦ τοιοῦτου κτήματος, καταβληθησομένων ἅσαυτον ἐξῴρων ζημιῶμαι καὶ χάριν προστίμου πρὸς αὐτὴν....καὶ αὐ....ἐρρωθῶμαι τὸ παρὸν πρατήριον ἐνυπόγραφον ἔγγραφον ἰσχυεῖν ὀφείλον καὶ ὡς πρακτικὸν σωματικῆς καὶ τοπικῆς παραδόσεως. "Ὅπερ καὶ ἐγράφη διὰ χειρὸς Ἰωάννου κληρ.....τοῦ Σγουροπούλου, ἐκ προτροπῆς τοῦ οἰκείου τῷ Κραταεὶ καὶ ἀγίῳ μου ἀθέντῃ καὶ Βασιλεῖ. Πρωτονοταρίῳ κυρίου κ.....τοῦ σωτηριῶτου μηνὶ αὐγούστῳ Ἰνδικτιῶνος ζ'αῆς ἔτους σὺτῶπα.

"Ἐπειτα ἡ ὑπογραφή τῆς Μεγάλης Δομεστικίσσης ἐφβαρμένη.

Εἰς τὸ ὀπισθεν μέρος τοῦ αὐτοῦ ἐγγράφου εἰσὶ γερραμμένα τὰ ἑξῆς.

"Ἐπειδὴ ἐν τῷ ἐπιπεριελημμένῳ τῶν Ἀμαριανῶν ὅπερ διεπράθη πρὸς τὴν Σεβασμίαν

Μονὴν τοῦ Δοχειαρίου ἔχει καὶ ἡ Σεβασμία Μονὴ τοῦ Βατοπεδίου, ὕδρομύλωνα δωρηθέντα αὐτῇ παρὰ ὀλίγον παρὰ τοῦ Μεγάλου Δομεστίκου, δι' ὃν μύλωνα εἶχε λογισμὸν ἡ Μονὴ τοῦ Δοχειαρίου, μήποτε εὖρη ὄχλησιν παρὰ τοῦ Βατοπεδίου, καὶ διὰ τοῦτο ἐδηλώθη παρ' αὐτῆς δὴ τῆς Μονῆς τοῦ Βατοπεδίου διὰ γραφῆς μετὰ τὰ ἄλλα, ὅτι ἐπεὶ οὐδὲν οὐκ ἔχομεν δίκαιον οὐδὲ ἐπὶ τῷ τυχόντι, πολλῶν μᾶλλον ἐπὶ τοιοῦτῳ ἄρχοντε καὶ εὐγενεῖ, γράφομεν τῇ ἀντιλήψει σου, ὅτι καλὸν μὲν ἦν νὰ ἡδυνάμεθα καὶ νὰ ἡγοράζωμεν τὸ τοιοῦτον ἀξιόλογον κτήμα....

Ἰδοὺ παρέχομεν ἑκουσίως καὶ μετὰ χαρᾶς μεγάλης τὴν καταδοχὴν καὶ συναίνεσιν ἡμῶν, ἵνα παρῇ παρὰ τῆς ἀντιλήψεως σου ἔνθα ἐστὶ αὐτῇ βουλητὸν καὶ ὅπως μὴ ἐχόντων τινῶν τοῦ μέρους ἡμῶν ἄδειαν ἐνοχλῆσαι ἢ διασεῖσαι τίνα ποτὲ περὶ τοῦτου, τῇ ἐμφανίσει τοῦ παρόντος ἡμῶν γράμματος, γεγονότος μηνὶ Ἀγούστῳ Ἰνδικτιῶνος ἐνδεκάτης, ἐπεὶ τοίνυν οὕτω διελάμβανεν ἡ γραφὴ εἶχε δὲ ἐν τῷ τέλει καὶ ὑπογραφάς...κυρίου τοῦ Δικαίου, κυρίου Γεροντίου, τοῦ Σκενοφύλακος, κυρίου Ἰσαὰκ τῶν Ἱερομονάχων καὶ τοῦ κυρίου Κασσιανοῦ, ἐνεφανίσθη τῇ ἡμῶν Μετριότητι αὐτῇ τε ἡ γραφὴ καὶ ἐμπεριελημμένη πρᾶσις, καὶ ἐδεήθησαν ἀμφοτέρω τὰ μέρη, ἦγον...καὶ τῆς Μονῆς Δοχειαρίου, καὶ ἐπιγραφῆς τῆς ἡμῶν Μετριότητος εἰς ἐπιστηριγμὸν καὶ ἀσφάλειαν τῶν γεγραμμένων, ἡ Μετριότης ἡμῶν τῇ τούτων ὑπείξασα ἀξιώσει ἀνεγράφῃ εἰς βεβαίωσιν μὲν τῶν ἐμπεριελημμένων ἀπάντων, ἀνεοχλησίαν δὲ καὶ ἀσφάλειαν τῆς τοῦ Δοχειαρίου Μονῆς, μηνὶ Ἀγούστῳ Ἰνδικτιῶνος ἐνδεκάτης.

Ταπεινὸς Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης

ὀλίγον κατωτέρω.

Ὁ δοῦλος τοῦ Κραταιοῦ καὶ ἀγίου ἡμῶν ἀθθεντὸς καὶ Βασιλέως Λάσκαρης Μετοχίτης μαρτυρῶν ὑπέγραφα.

Ὁ Μέγας Χαρτουλάριος.